

Reflexió a bemutatómunkáról

A bemutatómunkám témája Észak-Európa földrajza volt, amely az Európa távolabbi tájait bemutató témakör második leckéje, illetve az első olyan, amelyik a kontinens egy adott országcsoportjával ismerteti meg a tanulókat. A nyolcadik évfolyamra írt tankönyvben ez az egyetlen lecke, amely Észak-Európával foglalkozik. A tankönyv szerint a fejezethez tartozik még Dél-, Nyugat- és Kelet-Európa, míg Közép-Európa és a hazánkkal szomszédos országok a korábbi fejezet leckéiben kaptak helyet. Ez a fejezet egyben a második, amelyet a tanulók a távoktatás keretei között ismernek meg.

A távoktatásra való áttéréskor olyan feladattal álltam szemben, amelyre nem volt még bevett, megszokott megoldás, így az első heteket azzal kellett töltenem, hogy megpróbálom megkeresni a leginkább megfelelő megoldást, számítógépes programokat, felületeket. A válogatásban az volt az egyik legfontosabb célom, hogy a tanulóknak minél egyszerűbb legyen az új technikát elsajátítani. Azért döntöttem a Facebook mellett, mert a legtöbb diákom már régebből rendelkezett fiókkal, így itt volt a legegyszerűbb oktatási csoportot alapítani. A Redmenta mellett szintén az szólt, hogy egyszerű használni, és nem szükséges hozzá a regisztráció, kiválasztásában pedig nem segítséget nyújtottak a távoktatás első napjaiban szerveződő, tanárokból álló Facebook-csoportok.

A legnagyobb technikai kihívást a videókészítés megtanulása jelentette. Ehhez az egyetemi órákról rendelkeztam előzetes ismeretekkel, de a megfelelő programokat magam választottam ki. Az első videók még nem sikerültek úgy, ahogy szerettem volna, de lassan belejöttem az új feladatba, és a bemutató tanításomig – a tanulók kérésére – a táblavázlathoz hasonló jegyzetet is tartalmaznak a videóim.

Azért döntöttem a videók és nem a kontaktóra tartása mellett, mert úgy véltem, nem minden család tudja biztosítani minden gyermeknek a számítógép használatát a tanórák idejében, a videók viszont bármikor visszanézhetőek. Úgy gondolom, a kontaktórát nélkülöző módszerek közül a videókon keresztül való tanítás hasonlít a leginkább a tantermi órákhoz. Ezért a viszonylag zökkenőmentes átmenetért és a folyamatos online kommunikációért a tanulók is hálásak voltak. Ők maguk mondták, hogy a legtöbb tanár nem dolgozik ennyit egy-egy óra megtartásáért, a legtöbben csak kiadnak néhány munkafüzeti feladatot, majd nem is ellenőrzik azokat.

A visszajelző tesztek, beadandó feladatok, illetve a munkafüzeti feladatok értékelése különösen fontos a távoktatásban, hiszen a személyes jelenlét hiányában csak így lehet mérni a diákok haladását. A konkrét, írott eredménnyel járó feladatok mellett a videók megtekintését is fontos követni, erre Excel-táblázatot használok. Sajnos ennek az eredményessége csekély, mivel külön jutalom nem jár a táblázatban való visszajelzésért, sokan elfeledkeznek róla, illetve nem veszik eléggé komolyan.

A fejlesztő értékelésként használt pluszok rendszerét a mentoromtól tanultam, az általa használt rendszert vettem át a tanév elején. Tantermi körülmények között pluszok nemcsak a beadandó munkákra, hanem az aktív órai munkára is járnak. Tapasztalataim szerint nagy a motiváló ereje az aktív jelenlét ilyen jutalmazásának, egy esetlegesen kevésbé érdeklődő osztályt is rá lehet venni az óra nagyobb figyelemmel való követésére. A távoktatásban némileg változott a pluszok motiváló szerepe. Kontaktórák hiányában másképp motiválja az órai jelenlétet, a feladatok minőségi teljesítésére ösztönzi a tanulókat.

Az oktatási és képzési-fejlesztési célok megvalósulását nehéz értékelni, hiszen a tanulók egyelőre csak részben adtak számot megszerzett ismereteikről. A csoportmunka kiválóan megvalósult a legtöbben minőségi munkát adtak be, megfelelően használták az internetes forrásokat és a célnak megfelelő volt munkájukban a képek és a szöveg aránya. Arról nincs információ, hogy valóban mindenki hozzájárult-e a csoport beadott munkájának elkészüléséhez. Az északi jóléti modellről jó lett volna beszélgetni, megkérdezni a tanulók véleményét, összehasonlítani az amerikai típusú kapitalizmussal, de erre részben a rövid időkeret (egy tanóra), részben a távoktatás sajátosságai miatt nem volt lehetőség. A fjordok keletkezésével és a természeti adottságok gazdasági hasznosításával kapcsolatos oktatási cél a videó révén megvalósult.

A Redmentában feladott gyakorlótesztet a tanulók túlnyomó többsége közel hibátlanul töltötte ki. Ebből arra lehet következtetni, hogy a tananyag feldolgozásának módja megfelelő, a diákok képesek önállóan elsajátítani a tanóra ismeretanyagát a bemutató foglalkozás során alkalmazott eszközök és módszerek segítségével. Ahogy a fentiekben is említettem, a közös munkának csak a végeredményéről tudok beszámolni, a csoportokban történő együttműködésről a távoktatás keretei között nem igazán van mód tudomást szerezni.

Ha feltételezem, hogy a csoportok a feladatot az utasításnak megfelelően, tehát közösen végezték el, az mindenképpen fejlesztette a tanulók kommunikációs és digitális kompetenciáját. Még a tantermi oktatás alatt adtam olyan házi feladatot, amelynek a

megoldását Drive-felületre kellett feltölteni. Ez többeknél az elején nehézséget jelentett, de igyekeztem mindenkinek segíteni, és az utóbbi időben egyre kevesebben jelzik, hogy nem tudnak anyagot feltölteni a szükséges felületekre.

A fentiek alapján azt lehet megállapítani, hogy a problémák, hiányosságok főleg a távoktatás jellegéből, a személyes jelenlét hiányából fakadtak. A motivált, szorgalmas diákok a mostani keretek között is rendesen dolgoznak, de jóval könnyebb elveszíteni a kevésbé motivált tanulókat. Ennek elkerülésére egy lehetséges eszköz a minden órához tartozó rövid számonkérés alkalmazása, de ha egyes tanulók ezt sem teljesítik, nehéz más eszközt találni, mint valamilyen büntetés kilátásba helyezését és alkalmazását (például elégtelen osztályzat vagy mínuszpont az el nem készülő feladatokért).